

POJMENOVALI JSME SE „MSTITELÉ“

Josef Klečka (*1930)

„Čtvrtého května dopoledne mi můj stále neznámý společník dal příkaz, abych nevycházel z chaty ven. Než odešel, ukázal mi skříň plnou zbraní, abych se mohl bránit, kdyby mě někdo přepadl. Pak odešel. Asi kolem poledne se rozletěly dveře a dovnitř vpadla horda po zuby ozbrojených chlapů. Hra nachystaná StB skončila.“ Své rodné Uhřice měl Josef Klečka spatřit znovu až za několik let. V roce 1950, když jej zatýkali, mu bylo necelých dvacet.

Josef Klečka se narodil 22. listopadu 1930. Otec Josef se živil jako dělník a rodina zároveň vlastnila malé hospodářství, o něž se starala hlavně maminka Emílie, která zůstávala v domácnosti se čtyřmi dětmi. V Uhřicích chodil Josef Klečka do obecné školy. Válku všichni přečkali bez úhony, poté se mladý Josef vyučil holičem. I on se však začal živit jako dělník v továrně brněnských chemických závodů. V roce 1947 si v nedalekém Slavkově u Brna našel přátele v oddíle junáku a zapojil se do skautingu. Sám pak založil junácký oddíl v Uhřicích.

Po komunistickém převratu ale přišel zákaz skautských organizací: *„Oddíl musel být rozpuštěn, část věrných členů však provozovala skauting v utajení dál. Vznikla skupina těch nejvíce nespokojených a rozšířila se i do dalších vesnic v okolí. Dali jsme si za úkol mstít se za příkoří, které nám komunisté působili. Pojmenovali jsme se ‚Mstitelé‘.“* Klečka se tak se skauty přirozeně dostal do protikomunistického odboje. Zhruba dvacetičlenná skupina vznikla v létě 1949, když se do činnosti zapojili chlapci ze čtyř sousedících vesnic. Všichni byli tehdy velmi mladí, mezi čtrnácti a devatenácti lety. Klečka se stal vedoucím celé skupiny.

Kdyby jeho otec věděl, do čeho se syn pustil, neměl z toho radost. Byl totiž funkcionářem strany: *„Otec byl starý komunista, on komunismu věřil. V roce 1948 se vypracoval na předsedu místní organizace a předsedu Místního národního výboru v Uhřicích. Bylo to pro mě těžké rozhodování, protože jsem jednal proti svému otci, kterého jsem měl rád.“* Přestože byl otec komunista, celá rodina chodila pravidelně do kostela.

Ani vztah k otci však Klečkovi nezabránil bojovat proti režimu: *„Jednou komunisté pořádali veřejnou schůzi, na níž chtěli přesvědčovat lidi o krásách komunismu. Rozhodli jsme se, že ji narušíme přerušением přívodu elektřiny do celých Uhřic. Hned po začátku schůze zhaslo světlo, nastal zmatek a schůze skončila.“* Junáci vyráběli také protikomunistické plakáty, roznášeli protirežimní letáky po okolí nebo před volbami rozbíjeli skříňky KSČ. Poslední

velkou akci, kterou stihli provést, uskutečnili v předvečer 1. máje 1950, když v Uhřicích a po okolních vesnicích rozhazovali letáky, v nichž vybízeli k odporu proti KSČ a bolševismu. Právě tehdy spadla klec, protože několik chlapců bylo přistiženo v Dambořicích.

O tři dny později u Klečky zazvonil neznámý člověk a nabízel mu pomoc při útěku za hranice, že prý byla celá skupina prozrazena. Ale šlo o provokaci: *„Za vesnicí jsme nasedli do auta, odvezl mě někam směrem na Kyjov. Pořád mi popisoval, s kým vším ze skupiny už mluvil, a nabízel mi převedení přes hranice. Já však utéct rozhodně nechtěl. Naléhal jsem, aby mne odvezli domů, ale na noc jsem skončil v nějaké chatě. Nabyl jsem pocit, že se mnou manipulují. Ale už bylo pozdě.“* Druhý den byl Klečka v chatě zatčen, estébáci dospěli k závěru, že už z něj žádné užitečné informace nevyzvědí.

Josefa odvezli na četnickou stanici do Kyjova a vzápětí do věznice v Uherském Hradišti, jedné z nejhorších ve státě. Tvrdé výslechy přišly zhruba dva týdny po izolaci na samotce: *„Nechtěl jsem mluvit, tak mě chtěli rozvázat jazyk bitím, ale ve srovnání s jinými jsem nebyl vystaven mučení.“* Asi po měsíci nechali estébáci Klečku na pokoji. Dokázali si totiž všechno zjistit od dalších chlapců, většinou nezletilých, které vyšetřovali na svobodě. *„Když mi předložili podepsané výpovědi ostatních, podepsal jsem protokoly taky, abych měl pokoj. Zapírat už nebylo co.“* Musel také podepsat, že neřekne nic o tom, co zažil během vyšetřování.

Dne 13. dubna 1951 se v Brně uskutečnil soud, na němž byl Klečka jako nejstarší a vedoucí skupiny odsouzen na pět let vězení, k propadnutí jmění a k pokutě 10 000 korun. Otec musel odstoupit z předsednictví Národního výboru, ale nezavřeli ho. Před soudem stanuli už jen tři další obvinění z celé skupiny, z toho dvě dívky dostaly tresty jen v řádu měsíců. Ostatní soudu unikli, protože byli příliš mladí.

Do výkonu trestu Klečku poslali nejprve na Jáchymovsko na těžbu uranu do tábora Rovnost, kde zůstal asi rok a půl: *„Za dvě hodiny nás ‚vyučili‘ na horníka. Pracoval jsem asi půl roku jako lamač. Potom jsem se dostal k důlní dopravě a jezdil na lokomotivě.“* Těžkou důlní práci zvládal celkem dobře. Na Rovnosti ale tehdy vládl krutý bachař Paleček a Klečku párkrát poslal do korekce. Jednou byla tak přeplněná, že v malé betonové kobce stálo dvacet muklů jako sardinky a nemohli se ani hnout. Na Rovnosti se potkal i s jedním civilním zaměstnancem, kterého znal z dřívějšíka a jenž mu za výdřevou v šachtě nechával jídlo na přilepšenou. Protože byl Klečka muzikant z Moravy, byl zařazen do táborové kapely, s kterou hráli při různých výročích. Nakonec Klečku přesunuli do tábora Svatopluk na Slavkovsku, kde si odseděl zbytek trestu.

Na svobodu se dostal na podmínku po třech letech koncem května 1953. Půl roku po propuštění musel narukovat na vojnu. Po vojně se oženil, narodili se mu dva synové.

Protože nesměl vykonávat jinou práci než dělnickou, našel si místo v Holubici v chemické továrně, kde se uchytila spousta bývalých muklů. Později si našel místo v Brně na železnici, kde pracoval přes dvacet let jako dělník až do důchodu. V roce 1968 se zapojil do činnosti K 231 v Brně: *„Byl jsem přesvědčen, že se věci zlepší. Začalo to krásně, ale brzo to skončilo. Potom už ale nebylo tolik komunistů.“*

Když komunismus v roce 1989 Československu konečně padl, mohl se Klečka alespoň na čas vrátit ke skautingu, jehož myšlenku pomáhal oživit. *„Komunistům nemůžu odpustit jejich zločiny. Dneska jim odpustím, a zítra mě zabijou. To je komunismus. Nenávidím to jejich chvástání. Je to jedna lež za druhou. Lidé zapomínají.“* Dnes žije v Brně v pečovatelském domě.

Autor textu Jan Horník